

NAPREJ

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Frankofilstvo in naša zunanja politika.

Naši uradni krogi in žnjimi zlasti demokrački listi kaj radi poudarjajo naše prijateljstvo in ozko zvezo s Francozom. Kdor pa pozna zgodovino, ve prav dobro, da je francoska politika skrajno ekspanzivna in je dala n. pr. Napoleona, ki se je izrazil, da se zunanja politika dela z bajoneti.

V minulih stoletjih so Francozi po vsej Evropi provocirali vojne, v Italiji so postavili razne male kneževine in so pa-pežu pripomogli zopet do trdnih tal v umirajoči cerkveni državi, s čimer so povzročili, da ni prišel narod dolgo do zedinjenja. V Nemčijo so večkrat vdrl, in jo razkosali, na čelo pa so ji postavili samo podkupljive frankofilske vladarje, in s tem zopet preprečili zedinjenje nemškega naroda.

Tako so tudi večkrat vdrl v Avstrijo, dokler niso bili pošteno tepeni, in celo v Rusijo se je podal bojeviti Napoleon, ampak namesto slave je doživela tam njegova armada smrt od zime in lakote.

Ni čuda da so se zopet zedinjeni in narodno vzbujeni Nemci hoteli maščevati, in je zato leta 1870. prišlo do vojne, v kateri je Nemčija vzela Francozom Alzaško-Loreno nazaj in jim naložila 5 milijard frankov vojne odškodnine. Ker vojna takrat ni dolgo trajala, se niso Francozi čisto izčrpali in so razmeroma lahko plačali. Zato jim je ostalo dovolj korajže za »revanšo«. In revanša je prišla.

Nemčija je dosedaj plačala zavezniškom 15 milijard v denarju in raznem bla-

gu na račun reparacij, poleg tega so jo Francozi ponovno vzeli Alzaško-Loreno, zasedli so bogato saarsko kotlino, njihovi prijatelji pa so tudi dobili svoje dele. Povrh so morali Nemci oddati vse vojno in trgovsko brodovje.

Ker je ta vojna trajala 5 let in so morali Nemci tudi svoje zaveznike z denarjem in materialom podpirati, je umljivo, da so do dna izčrpani. Plačevati več ne morejo. Pa vseeno ni to glavni vzrok, da so Francozi zasedli sedaj še zadnji del industrijske pokrajine v Porenju in Vestfaliji, temveč tičijo za tem tajne špekulacije. Tam je na malem prostoru razvita in koncentrirana industrija, kakor je ni-ma slične nobena država na svetu. Na tolikšnem prostoru kakor je Slovenija, je zaposlenih v premogokopih in tovarnah nad milijon delavcev v 15—20 mestih od 100.000 do 500.000 prebivalci — ali je potem čudo, da se je Francozom zaskominalo po tem bogastvu navzlic štirim letom miru?

Kaj bodo dosegli in kako bodo Nemci odgovorili, to bo itak kmalu razvidno, naravno pa je, da si nemško ljudstvo ne bo dalo iztrgati srce iz telesa, ker tam je nakopičena njihova zmožnost, trud, tehnika in sretnost več rodov.

Našim demokratom ugaja, če se delavni stanovci z bajonetom »stražijo«, zato simpatizirajo s Francozi. Res je v tej vojni Francoska mnogo trpela, ali tako je bilo povsod, ker če ni hotela lastna armada razdelati so to storili nasprotniki.

kralj se je čutil ponižanega, majhen atom sredi vsemirja.

Obvezal si je prst na nogi, tok časa je zacelil rano, bela široka cesta ga je vedla v daljavo po kateri je stopal z naprejem opreznije, saj je bilo na nji kamenje, ostro kamenje, in kdor se spotakne, pade, ne vstane tako kmalu, on pa je hotel naprej za ciljem.

Solnce je zlatilo z zadnjimi žarki vrhove, temne sence so polegale po polju in lahni vetrič je objel njegovo postavo ter se igral z lasmi, ki so mu padali neurejeni po čelu. Življenje narave se je podalo k počitku, upi so se razblinili, kakor izgine dan tam za goro, dolga je bila še ravan in na nji — ta bela cesta.

»Ha, tam se sveti luč. Mogoče je koga, vas, mesto, morda celo — sreča. Urno naprej!« Predmestje.

Na pragu su sedele postave zavite v umazane cunje, njih hrbti so bili sključeni in skozi mrak je videl žuljave roke, pa te gube na razsušenih licih. Tiho so govorili, kako bi se bali zvoka svojih besedi, ter se skrivali v temoto, kakor bi

Izhaja razen pondeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 15 Din, za inozemstvo 25 Din. Oglasi: prostor 1 × 55 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštine proste.

Toda krivci niso trpeli, ljudstvo ni bilo krivec — to je prokletstvo vojne.

Tudi bi Francoska do danes, če bi to hotela, z nemško pomočjo že skoraj vse lahko popravila, ali do tega ji ni, drugače bi ne izdajala za armado take vsote, kakor še nikdar.

Ker je baš med nami Slovani mnogo tisočev, kateri so bili pred vojno v tistem industrijskem revirju, in jih je še danes mnogo tisočev tam, je gotovo, da se za tamkajšnje dogodke zanimajo naši domačini prav toliko, kolikor demokrati za Pariz. Vsak drugi narod bi po takem strašnem porazu in radi takšnih reparacij, iz katerih se še nekaj generacij ne bo moglo izkopati, takoj po končani vojni revolucioniral in morda spravil svet drugič v plamen. Ker so pa Nemci ostali hladnokrvni in so po vojni takoj začeli s polno paro delati, da bi nadomestili uničene vrednote, so s tem doprinesli dokaze, da hočejo škodo popraviti. In pri tem moramo pomisliti, da delajo pokoro tisti, ki bi je gotovo ne bili dolžni. Kar so zakrivali nezmožni kapitalistični fevdalni diplomati, cesar in militarizem, za to ne bi smel in če pojde tako tudi ne bo hotel ves narod trpeti — vidimo že znamenja upornosti. In kaj v tem slučaju?

Če se razvijejo tam radi francoske okupacije dogodki tako, da pride do političnega preobrata, ne bo ga mogoče več ustaviti, ker tudi drugo ljudstvo komaj čaka na to, da se nekje sproži in da se sedanji položaj izpremeni. In to ne bo v korist tistih slojev, kateri trdovratno vodijo režim nasilja in ga zagovarjajo.

z njo hoteli zakriti pretužno bolešč. Polno jih je bilo, skozi ob cesti, na stotine, tisoče . . .

Stopil je k njim.

»Ljudje božji, ali je pri vas sreča?«

Porogljiv smeh mu je udaril nasproti, kosti v sklepah so jim zaškripale, da je s strahom odhitel naprej.

Z dvomom se je vprašal.

»Čemu toliko kamenja na cesti . . .?«

Za ovinkom je stala krčma. Petje se je razlegalo iz nje in hripavi glas harmonike je odmeval v temno noč. Duh po vinu in razgretem potu mu je udaril nasproti, ko je ustopil. Mladi pari, napol pijani, med njimi možje, katerim je že jesenska slana padla na lase so se vrteli po taktu godbe. Na peči pa so sedeli otroci, ter udihavali v zdrava telesa opojni duh strupa. S strahom se je vprašal: »Ali je tu sreča, katero iščem . . .?«

Naročil si je vina, pil kozarec za kozarcem, pograbil dekle za pas, ter se zavrtel v krogu, plesal do blaznosti. Bela cesta se mu je izgubila izpred oči . . .

Janko Telban:

Iskal je srečo . . .

Pomlad je bila. Kristalna rosa po travnikih je žarela v mavričnih barvah, iz gozda je dihala življenje in vzduh mladosti narave je plaval po zraku, ko se je napotil po široki beli cesti iskat sreče. Mlad je bil, jedva mu je bilo osemnajst let, bledih lic, iz oči mu je sevala odločnost in moč je dihala iz njegovega telesa. Ponosno je korakal mimo bogato obdelanega polja, s cvetjem posutih livad, srce mu je bilo lahko — kraju sredi narave.

Dolga je bila cesta, gladka kakor miza, ne, tudi kamenje je bilo na njej, ostro kamenje.

Duša je bila žarke mladosti, dvigala ga v višavo, pogled je plaval v daljavo za srečo. Noga je zadela ob trd oster predmet rdeča kri se je pocedila po beli cesti in jo pomazala.

Takrat se je v njegovem srcu rodilo prvo spoznanje. Glava mu je klonila na prsa, obzorje je zgubilo rožnate barve,

Kakršni ljudje — takšna stranka, kakršna stranka — takšni ljudje. Delavci, preštudirajte kandidatne liste strank, ki se vam ponujajo!

Gotovo je, da nemško delavstvo pod pritiskom francoskih bajonetov ne bo z veseljem delalo, ampak bo nadaljevalo s pasivno rezistenco v vseh podjetjih. Posledice pa bodo, da bodo podjetniki padali v dolgove, produkcija se bo znatno zmanjšala. Ljudstvo bo obubožalo, industrija propadla in ker država ne bo imela več potrebnih dohodkov, tudi ne bo mogla več izpolnjevati svojih reparacijskih obveznosti. S tem bi Francozi dosegli ravno nasprotno od tistega, kar bi jim bilo treba.

Da smo pri tem Jugoslovani tudi prizadeti ni dvoma in če drugače ne, se bo to kmalu pokazalo tedaj, ko ne bomo več dobivali nemškega materitla na račun reparacij. Naša buržoazija tega noče videti. Vsa je zaverovana v sladke besede francoskih oficijelnih in militarističnih krogov, da niti ne vidi, kako so te besede sama špekulacija na pomoč, ki bi jo Francozom lahko nudila naša armada v slučaju, če bi se jim kaj neprijetnega pripetilo. Tega naša buržoazija ne vidi, kakor noče uvideti, da je z njene strani čisto napačna špekulacija, če meni, da ji bodo Francozi nudili kako pomoč v slučaju, da se ji posreči njena iskrena želja — zaplesti nas v kako bedasto vojno z našim sosedom v Italiji. Jugoslovansko meščanstvo, njemu na čelu demokratska klika, noče upoštevati razlogov, ki že iz proste pameti govore proti temu, da bi nam Francoska v tem slučaju nudila kako pomoč.

Prvič je tu krvno sorodstvo med obema romanskima narodoma, drugič oddaljenost Francoske od nas in njeni posebni interesi, ki ji ne dopuščajo ustvariti si še novega močnega sovražnika, ko že itak pričakuje, da bo morala dati nekoč odgovor za svoje sedanje bestialnosti nad nemškim narodom. Tretjič ne pozabimo na tradicijo, ki je Francosko vezala v vojnih časih z oficijelno Italijo. Četrtič ne pozabimo na silno sovraštvo do vsega slovanskega, ki ga goji in z ozirom na Rusijo tudi slabo prikriva francoski nacionalizem. Vso tisto utopično ljubezen do slovanskih narodov je pariška diplomacija pokazala le tedaj, kadar je potrebovala slovanskega »kanonenfutra« za svoje im-

perialistične težnje in v najboljših slučajih takrat, kadar ji nič ni škodovalo, če so si Slovani z njeno pomočjo nekoliko okoristili.

Če imamo vse to pred očmi, se ne bomo postavili na drugačno stališče do same oficijelne Francoske z ozirom na Nemčijo, temveč tudi do tega, kako naj bi zravnali spore z našimi sosedi. — **Veritas.**

Politične vesti.

+ **Volilni senat pri deželnem sodišču v Ljubljani** je v sredo odklonil obe republikanski listi (Novačanovo in Radičevo). Podpisali so ju večinoma volilci iz Bele Kračine, manjkalo pa je pri obeh potrdilo novomeškega okrožnega sodišča, da so vsi, ki so listi podpisali, vpisani v volilne imenike. Končni razpored skrinjic v kranjskem volilnem okrožju bo torej tale: 1. SLS, 2. SKS, 3. NLS, 4. NSS, 5. JDS, 6. SSDL, 7. NRS, 8. SSJ in KDZ.

+ **Tudi nam** bi bilo včasih dolgočasno, če »Jutro« ne bi izhajalo.

+ **Avstrijski kancelar Seipel** je prišel v sredo zvečer v Belgrad. Spremlja ga zunanji minister dr. Grünberger. Na sporedu je obilo slavnostnih pojedin. Minister trgovine Omerović se je takoj po prihodu avstrijskega kancelarja odpeljal v Sarajevo, menda na agitacijo.

+ **Italijani** poskušajo zavlačevati izvedbo rapalske pogodbe. Ratifikacijske listine bodo izmenjane najbrže šele koncem tega meseca. Sušak bodo zapustili Italijani v ponedeljek.

+ **Francozi** vladajo v Poruhrju vedno bolj nasilno. V vse zasedeno ozemlje prihajajo nove čete, baje radi tega, ker pripravljajo nemški nacionalisti vstajo Francozi preiskujejo tudi vse pošne pošiljatve za orožjem. Transporte premoga, ki je namenjen za Nemčijo, ustavljajo. V Trierju so zaplenili četrto milijarde mark — podporo za stavkujoče rudarje, v Gelsenkirchenu pa so sekvestrirali za 100 milijonov mark imetja, ker občina ni hotela plačati globe. Trgovine in gostilne, ki nočejo Francozom prodajati blaga, oplenijo in zaprejo. — V zasedenem ozemlju je zaposlenih že 16.000 francoskih železničar-

»Ha, ha, ha! . . . za gospoda tam doli. Pripognite se in poberte to kamenje z bele ceste, stroji brez misli, odločnosti, delujoči, mrtvi stroji . . .

Vstavil se je sredi ceste na poljani, čemu naprej! Ni je sreče. Temne sence na pragovih, pijane karikature v krčmi, goreči stroji v tovarni jo nočejo. Na belo cesto sami mečejo kamenje, sami sebi v skledo grenke solze.

Predramil ga je vesel otročji krik z bližnjega travnika. Kakor električna iskra mu je šinilo skozi telo. Smeh, otročji vik.

Še enkrat je pogledal po ravnini, po tej beli črti, potem pa je vzel slovo od s kamenjem posute ceste. Na livado ga je gnalo, na zeleno trato, med kup malčkov. Mlado deklico je prijel za glavo, jo gledal dolgo, zelo dolgo, ter pil srečo iz teh nedolžnih oči.

»Dete, drago dete! Daj, da pritisnem na tvoja rdeča lička poljub, daj, da položim mojo trudno glavo v tvoje naročje in si s tvojim krilcem obvežem krvave noge . . .

Dete mlado, brezskrbno v tvojih očeh je sreča. Ne poznaš še bele ceste s kamenjem posute, ne poznaš življenja trnjeve poti . . .

»Iskal sem srečo — a našel gorje . . .

jev. — Lloyd George se trudi v angleškem parlamentu okreniti angleško politiko proti Francozom.

PREDLOG ZA RESOLUCIJO,

ki bi jo naj sprejeli 25. t. m. strokovni protestni shodi.

Naredba ministrstva ni zakon — v zakonu pa za take odredbe ni zaslombel! Mi se bomo držali zakona, a ne naredbe, ki nasprotuje zakonu in ustavi!

Kakor že ponovno, tako zahtevamo končno tudi danes za vse vrste podjetij — za industrijska in obrtniška — zakoniti osemurni delavnik!

Živel osemurni delavnik! Živela delavska solidarnost!

K zakonu o zaščiti delavcev je izdalo ministrstvo za socialno politiko pravilnik o delavskih zaupnikih. V § 6. in § 13. tega načrta je določba, da nimajo pasivne volilne pravice oni delavci, ki priznavajo načelo o nasilni izpremembi obstoječega družabnega reda in da mora volilni odbor iz kandidatne liste črtati one, ki nimajo pogojev za pasivno volilno pravico. V členu 34. pa je prepovedano, da bi smeli delavski zaupniki aktivno sodelovati v delavskem gibanju v podjetju.

Z ogorčenjem protestiramo proti navedenim določbam načrta za pravilnik.

Prva določba nasprotuje ustavi, ki določa enake pravice za vse državljanke in nima zakonite podlage niti v členu 18 zloglasnega protiustavnega zakona o zaščiti države. Kdo naj odloča o tem, kakega naziranja je posamezen delavec? Šikanam in izigravanju delavstva hoče ministrstvo odpreti vrata na široko in na strokovnem polju hoče nadaljevati policijsko politično preganjanje razrednega delavstva.

Z drugo določbo hoče ministrstvo preprečiti, da bi delavstvo volilo svoje najboljše zastopnike za zaupnike, hoče pa obenem vzgajati stavkokaze.

Mi delavci smo med seboj enaki in enakovredni. Iste dolžnosti imamo, zahtevamo tudi iste pravice! Ne pustimo, da bi se kateremukoli izmed nas zaradi njegovega prepričanja jemala pravica, solidarni se čutimo napram kapitalizmu in njegovemu društvu.

Mi delavci hočemo imeti za nas vse neomajeno pravico v boju za naše življenje in zato ne moremo trpeti, da bi se kogarkoli izmed nas izigravalo proti nam.

Zato zahtevamo: da ministrstvo za socialno politiko črta v pravilniku o zaupnikih zgorajšnje nesprejemljive določbe ter da vsem delavcem pasivno volilno pravico in nikogar ne izključuje iz meznega gibanja.

VOLILNI SHODI.

Pri včerašnji objavi volilnih shodov je izostalo poročilo, da se bo vršil dne 4. marca tudi shod v **Mislinaju**.

Dnevne vesti.

Vprašanje. Na notico, ki smo jo pod tem naslovom priobčili 9. t. m., nam pošilja g. pokrajinski namestnik uradni popravek, kateri pravi, da ne odgovarja resnici vest. »da sta bila po zadnjih demonstracijah v Celju ubita dva orožnika in z izključitvijo javnosti pokopana. V Celju ni bil pri zadnjih demonstracijah ubit noben orožnik in so torej vse tozadevne govorice brez podlage.« Takšen uradni popravek smo z gotovostjo pričakovali posebno ko smo v tem času izvedeli (tudi po neki uradni osebi), da je ene-

Pijane postave so popadale na tla, po klopeh, vino je teklo po mizah, spateni obrazi so se mu režali nasproti in skozi oblake dima je svetila kakor kresnica — luč . . . zadnji up. Zastudilo se mu je vse to, planil je v temno noč . . . za njim pa se je vlekla rdeča lisa . . . ranilo ga je kamenje . . . Jutro je vstajalo iz svojega mehkega ležišča, mlado jutro polno upa. Ob cesti je stala tovarna s svojimi visokimi kamini iz katerih se je vil črn, zadušljiv dim. Krenil je z bele ceste skozi velika železna vrata.

»Torej na cilju!«

Transmisije so ropotale, kolesje se je vrtelo z neznansko silo, med stroji pa so švigale temne sence. Grozeče kače žarečega železa so metali stroji od sebe, okrog in okrog sama peč. Nič smeha, nič počitka, sami stroji, brez misli, brez odločnosti — stroji — od železnih velikarov tja do malega bitja človeka — sami stroji.

»Za katerega delajo te mešane mašine,« se je čudom vprašal, »za srečo?«

Stopil je knjim, potipal jih je z roko, mrzlo železo eni, drugi vroči, zaliti od pota, sajasti črni od dima.

»Vi, vi, ste srečni,« je zakričal »vi, vi motovila, je to delo vaših rok za vas!«

ga orožnika po celjskih dogodkih povozilo in da se je drugi — isti čas — sam ustrelil. In ko smo od zelo interesirane strani izvedeli, da bi se moral oni, ki se je sam ustrelil, te dni poročiti. Bil je drugače mlad, zdrav in ni nikoli izrazil misli, da je zakon nekaj protinaturalnega in v smrt vabečega. Nekatero informacijo bomo si še priskrbeli, da pojasnimo natančno, kako je enega povozilo in kako se je drugi sam ustrelil. Onim pa, ki našega prvega »Vprašanja« niso brali, naj pripomnimo, da smo zvalili krivdo obeh zagonebnih smrti na strele iz orjunaških revolverjev.

Člane Društva državnih uslužbencev za Slovenijo opozarja novi predsednik, naj naslavljajo vse tega društva tiščoče se dopise na njegov naslov: Ivan Nučič, Marmontova ulica 18, Ljubljana.

Upokojenci! Razpust našega društva je razveljavljen. Vabim odbornike in namestnike na sejo, ki se bo vršila v nedeljo 25. t. m. v upravnistvu »Upokojenca«. Obenem se bo vršil tudi že naznanjeni sestanek »Konzorcija upokojencev«, ki je bil sklican že v »Upokoencu« št. 2. Udeležite se polnoštevilno! Predsednik, oz. načelnik: Bole, I. r.

Minister za finance je podaljšal rok za plačanie letne pristobine za stara vozila do konca meseca februarja 1923.

Delavci! kupujte čevlje samo z znamko »Peko« domačih tovarov Peter Kozina & Ko., Tržič, ki so najboljši in najcenejši. Glavna zaloda na drobno in debelo. Ljubljana. Breg 20.

Ljubljana.

K stavki pri ljubljanski cestni železnici, ki je trajala do preteklega petka zvečer, smo dobili daljše poročilo, iz katerega je koncem koncev razvidno, da uslužbenstvo nič dobilo ni razen par obljub. Stavko je vodila narodno-socialna Zveza jugoslovanskih železničarjev.

»Jugoslovanska - češkoslovaška Liga« v Ljubljani priredi 25. februarja ob 11. v univerzitetni dvorani predavanje o pisateljju in novinarju Jos. Holečku. Govoril bo dr. Ivan Lah. Vstopnina prosta.

Rodilo se je pretekli teden 22 otrok (13 m), umrlo je 25 oseb (18 m): za življenjsko slabostjo 1, za jetiko 7, na možganski kapi 2, za srčno hibo 4, za rakom 3, za drugimi naravnimi smrtnimi vzroki 8, smrtna poškodba je zahtevala 1 žrtev. 1 nov slučaj davice je bil naznanjen, istotako 1 dušljivega kašlja.

Pasji davek se mora plačati v okrožju ljubljanskega mesta za vsakega psa, izvzemši za one, ki so za varstvo samotnih posestev neobhodno potrebni. Lastniki psov naj si priskrbe za to leto veljavne pasje znamke najkasneje do dne 1. marca pri mestni blagajni proti plačilu 100 dinarjev.

Škandali naše državne uprave. Na državni tehniški srednji šoli in na državni trgovski akademiji se je pouk ukinitil, ker

ni bilo navzlic vsem prizadevanjem mogoče dobiti kredita za premog. Nad 800 učencev in učenk je prizadetih. Tega škandala mora biti takoj konec, pa čeprav bi si gospodje, bodisi v pokrajinski, bodisi v centralni upravi zbrusili pete. Tam, kjer so krvave milijarde na razpolago za parademarše in komis. moralo najti par tisočakov tudi za pobijanje jugoslovanskega analfabetizma.

Maribor.

Ljudska univerza. Prof. Majcen nadaljuje predavanje o napakah, ki jih delamo v slovenskem govoru in pisavi, v petek, 23. t. m. Čas in kraj kakor vedno.

Kavarno »Beograd« je konkurzno sodišče oddalo G. Valjaku.

Garantirano zanesljiv Orjunaš se je vseeno polakomnil dinarjev, ki jih je obljubila »Straža«, in ovadil napadalce na Cirilovo tiskarno. Policija spravila v nedeljo 11 oseb pod ključ. »Straža« je položila zanje pri polic. komisariatu 11 tisoč dinarčkov.

Konstatacija. Ponedeljkov »Tabor« prinaša članek, ki pljuva »Fej! Trikrat fej!« na laški fašizem. Temu članku sledi za celo kolono dolgo hujskanje na Nemce.

UTRINKI.

Sila resnice ni v zmožnosti prilščevanja, temveč v moči zednjevanja.

Rabindranath Tagore.

Danes ne dvomimo dosti, če ima človek telo in dušo. Če ima srce — to je vprašanje, ki ga premnogi s težavo rešujejo.

Smuška tekma za prvenstvo Jugoslavije bo 25. februarja na Rakeku. Prijave najkasneje do 23. t. m. s prijavnino 10 Din na JZSS, Ljubljana, Narodni dom. Istočasno damska smuška tekma. Udeleženci dobe po možnosti polovično vožnjo na Južni železnici. Odhod na Rakek v nedeljo zjutraj. Vse informacije daje JZSS.

Iz stranke.

Sp. Šiška Odborova seja krajevne politič. organizacije SSJ v Spod. Šiški se bo vršila v četrtek, dne 22. t. m. ob 18. v Zadržnem domu v Sp. Šiški.

Članski sestanek se bo vršil ob 20. istotam. — Predsednik.

Iz strok. gibanja.

V nedeljo, dne 25. t. m. se bo vršil takoj po strokovnem shodu občni zbor konsumnega društva v Celju v hotelu »Union«.

Zveza industrijcev za Slovenijo je te dni razposlala na vsa podjetja nekakšen »Delovni red« katerega priporoča delavcem, da ga podpišejo, ker bode veljal obenem kot delavna pogodba, ki je obvezna za vse delavce. Obveznost se pa doseže na ta način, da se od vsa

kega delavca inkvizitorno izsili podpis »Delovnega reda«. V tem reakcionarnemu »Delovnemu redu«, ki je jako obširen, objavljen bo v prihodnji številki »Delavca«, je med drugim predvideno za izučene delavce tudi 10 in 11 urno delo. Raznašanja letakov ali časopisja (izvzemši »Jutro«) je prepovedano; prav tako je prepovedano vsako zborovanje v podjetjih. O delavskih zapnikih »Delovni red« ne pove ničesar. Vse organizirano delavstvo opozarjamo da tega »Delovnega reda« ne podpiše. Vsako izsiljevanje podpisov naj se takoj javi na Kranjskem: Pokrajinski strokovni komisiji, na Štajerskem pa okroglim strokovnim komisijam v Celju in Mariboru.

Protestni shod proti določilom pravnika o delavskih zaupnikih se bo vršil v Ljubljani namesto v nedeljo že v soboto, 24. t. m. ob 6. zvečer v dvorani »Mestnega doma«. — Dolžnost vsakega zavednega delavca je da se shoda zanesljivo udeleži. — **Tajništvo Strokovne komisije.**

Izdajatelj in odgovorni urednik: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

Prava sredstva lepote! Ki drže, kar obečajo!

Že 23 let v vseh deželah preizkušena, hvaljena in priljubljena so prava Elza-lepota pospešujoča sredstva lekarnarja Feller.

Elza-obrazna pomada zanesljivo varstvo proti solnčnim pegam, solnčni opeklini, lisam, hrapovi kože, odstrani zajedavce, ogrce, nabore in vs. kožne drage nečistosti kože. 2 velika porcelanasta lončka s pakovanjem in poštino 25 d. n.

Elza-lilijno mlečno milo najmilejše in najfinejše milo lepote Ideal vseh mil! Popolnoma neškodljivo, se jako dobro peni in je milega finega duha. 4 velika kose s pakovanjem in poštino 35 dinarjev.

Elza-pomada za rast las,

krepi kožo na glavi, zabranjuje izpadanje, trganje in cepljenje las, prhut in prerano osivelost i. t. d. 2 velika porcelanasta lončka s pakovanjem in poštino 25 dinarjev.

En poizkus zadostuje da tudi vi rečete:

„To je ono pravo!“

Iščite v vseh lekarnah samo prave Elza-preparate od lekarnarja Feller.

RAZLIČNO: Lilijno mleko 6 Din; brkomaz 3 Din; najfinejši Hega-Puder dr. Kugerja v velikih originalnih škatljah 15 Din; najfinejši zobni prašek „Hega“ v patent-dozah 10 Din; puder za dame v vrečicah 2 Din; zobni prašek v škatljah 3 Din; v vrečicah po 2 Din; sahel (dišava) za perilo 3 Din; šampon za lase 2 Din; rumenilo za obraz 12 pismov 12 Din; najfinejše parfeme od 15 Din dalje; cvet za lase 20 Din; Elza-katranovo milo 5 Din. Za različne predmete se pakovanje in poština posebej računa.

Na vse gornje cene se računa za sedaj še 5% doplačila.

Naročilna pisma adresirati na:

EUGEN V. FELLER, lekarnar, Stubca donja Elza trg 252. Hrvatsko.

Vsak, kdor hoče vsaj delomo poznati socializem in biti socialist, naj čita knjigo „Socializem in vera“.

Naroča se pri tajništvu SSJ, Ljubljana, poštni predal 168, in stane lepo in trdno vezana 9 Din, brošurica širana pa 7 Din.

BERSON

GUMENE PETE IN GUMENE POTPLATE

ceneje in trajnije so kakor usnene!
Najbolje varstvo proti vlagi i mrazi!

Svila, čipke modni nakit!

v veliki izbiri pri

A. ŠINKOVIC nasl. K. SOSS,
Ljubljana, Mestni trg 19.

(Po avtoriziranem prevodu Ivana Moleka.)

Tako se je France vrnil h grudim stare matere Zemlje — ampak ni se vrnil, da bi užival zdravje in zabavo na deželi, da bi bil svoboden človek in sam svoj. Ne! Prišel je kot suženj zemlje, da bo delal od zore do mraka za odškodnino, ki bo komaj zadostovala za življenje. Kmet je bil lastnik Francetovega delovnega časa in Kremen ga je začel črtiti takoj prvi dan, ko je videl, kako je grdn neusmiljeno pretepal konje in osorno govoril z vsakomur. Francetovo znanje o kmetijskem gospodarstvu je bilo zelo omejeno, zato ni vedel, da je Janez Kuter suženj kakor on — suženj Ashtona Chalmersa, predsednika Prve narodne banke v Leesvillu, pri katerem je bilo zadolženo njegovo posestvo. Janez je garal kakor konj od ranega jutra do poznega večera kakor France; živ krst mu ni mogel očitati, da je lenuh. Vrlutega je neprestano godrnjal in tarnal, da zastoj dela. Njegova žena je bila trpinica sključene hrbta in usahljli prsi: stalno je uživala neke patentne medicine kakor uboga Mahičeva ženica.

Vzlic temu je bil France vesel, kajti učil se je novih stvari in njegovim otrokom je zelo prijal svež zrak. Imeli so tudi boljšo hrano nego v mestu oziroma nego kdaj prej v svojem življenju. Vse poletje je molzel krave in stopal za plugom, sukal motiko in koso, krmil konje, krave in prašiče ter vozil kokoši in jajca na trg v mesto. Ob večerih je bil tako truden, da se mu ni več ljubilo čitati socialističnih časopisov. Šest mesecev ni vedel, kaj se godi na svetu — in nezaslišani dogodki so šli mimo n paženi. To je bilo takrat, ko so nemške horde napadale utrdbe Verduna. Celih pet mesecev so se valili Nemci val za valom; Francozi so pa stisnili zobe in se zakleli, da ne bodo Nemci nikdar imeli Verduna. Ostali civilizirani svet je s pridržano sapo opazoval strašni boj.

France je imel ob sobotah zvečer edino priložnost, da je izvedel kakšno novico in govoril s sosedi, če je obiskal majhno prodajalnico v bližini, kjer so se križale ceste. Ljudje, ki jih je tam srečal, so bili popolnoma drugi tipi nego tovarniški delavci, s katerimi je navadno občeval v mestu. Bili so popolnoma novi ljudje, kakor da so prišli z drugega planeta. Zdelo se mu je, da vidi pred sabo žive ostanke davno izumrle dobe, in kadar je posegal njihove pogovore, si ni mogel pomagati, da ne bi bil posegel vmes. Govorili so naravno o vojni. France je izjavil, da niso zavezniki nič boljši od Nemcev. To še ni

bilo tako hudo. Kmetje so se še v šoli učili, da niso »Britje« nič prida, medtem ko o Francozih in »Ajtaljanih« niso znali dosti. Do tukaj je torej France uspel s svojim predavanjem. Toda France je dejal, da je ameriška vlada ravn tako slaba kakor nemška — da so vse vlade zanič, kajti kapitalisti imajo vse vlade v žepu in ravno kapitalisti so zakrivili vojno, ker se tepo za tuje trge in mastne dobičke. Tedaj je moral Kremen nehati in poslušati modrosti kmetov.

»Kaj si rekel, potepin, da ni ameriška vlada nič boljša od kajzerjeve? Ti misliš, da bi ameriška armada počenjala takšne svinjarije kakor je pruska v Belgiji, kaj?»

»Da — vse armade so enake!« je vztrajal France.

Tedaj je vstal užaljen državljan, ki je sedel na zaboju prepečencev, in potrepil Franceta po ramih, rekoč: »Čuj, fantek! Če želiš sam sebi dobro, pojdi domov. Če boš še kaj takšnega govoril tukaj, dobiš smolo in kurje perje na hrbet.«

France je umolknil. Ko je mislil oditi s svežnjem nakupljenih stvari, je stopil za njim star, belobrad očaj, ki je prej molče sedel v kotu prodajalnice in poslušal prepir. Starec je povabil Kremena, naj prisede na njegov voz, češ, da gresta v eno in isto smer. France se je skobacal na sedež zraven starca in ko je koščena kobla počasi vlekla voz v luninem svitu poletne noči, je očaj začel izpraševati svojega tovariša o njegovi prošlosti. Kje je zrasel? Kako je mogoče, da človek, ki živi vse svoje dni v Ameriki, ve tako malo o svoji rojstni deželi?

Peter Drev je bilo starčevo ime. Bil je veteran iz meščanske vojne in udeležil se je prve bitke pri Bull Runu in potem je bil v vsej vojni v severnem kraju Virginije do Richmonda. Ker je bil torej star vojak, je vsekakor vedel, kako se vede ameriška armada in lahko bi povedal Francetu, kako je milijon svobodnih mož prijelo za orožje, da rešijo celokupnost republike; možje so zmagali in se vrnili mirno vsak na svoj dom, na polje in v delavnico.

France je ponovil svoje prejšnje besede, da sila ne prinese nič dobrega, toda starci se ni dal prepričati in je odgovoril, da bi moral Amerikanec biti zadnji človek na svetu, ki takšno trdi, kajti zgodovina Amerike govori jasno, kako velike važnosti je, če sovražnika natepeš. Bila je sila, ki je prinesla Ameriki neodvisnost in zopet je bila sila, da je rešila vprašanje zamorske sužnosti — rešila tako, da ga ni več človeka v Združenih državah, ki bi se predrznil oživetiti to vprašanje.

(Dalje prih.)

„Uprava Mestne hranilnice ljubljanske“
javlja tužno vest, da je njen dolgoletni pravni
konzulent, gospod

dr. Ivan Tavčar,

odvetnik itd.,

dne 19. februarja preminul.

Velezaslužnemu možu bodi ohranjen časten
spomin!

V Ljubljani, dne 19. februarja 1923.